



WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, dnia 26 listopada 2020 r.

WN-I.431.4.2020.MM

**Pani Agnieszka Świętochowska
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Wołominie
ul. Prądyńskiego 3
05-200 Wołomin**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2020, poz. 426, z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji” oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2013, poz. 29) po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie przez zespół kontrolujący w składzie: Ewa Brzezińska-Pucek (kierownik zespołu kontrolującego), Monika Materek, Stanisław Jarmuda, Adriana Synowska, Anna Konior - członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, działający z upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, której wyniki zostały zamieszczone w protokole przekazany przy piśmie z dnia 30.10.2020 r. (znak: WN-I.431.4.2020) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

1) Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie działa na podstawie Zarządzenia Nr 38/2002 z dnia 21 czerwca 2002 r. Starosty Powiatu Wołomińskiego, wydanego na podstawie art. 6a ust. 1 ustawy o rehabilitacji po uzyskaniu zgody Wojewody Mazowieckiego. Obsługę Powiatowego Zespołu zapewnia Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie, w którego strukturze mieści się Powiatowy Zespół. Pomieszczenia użytkowane przez Zespół są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i spełniają wymagania, o których mowa w § 24 ust. 1 i 2 oraz § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2018, poz. 2027, z późn.zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie orzekania”. Budynek, w którym znajduje się siedziba Powiatowego Zespołu jest przystosowany dla osób z ograniczoną sprawnością ruchową, a pomieszczenia służące obsłudze administracyjno – biurowej Zespołu są dla takich osób dostępne. Osoby niepełnosprawne mają możliwość swobodnego i samodzielnego poruszania się w pomieszczeniach Zespołu oraz użytkowania jego wyposażenia. Pomieszczenia zapewniają poszanowanie dóbr osobistych w trakcie prowadzenia badań lekarskich i rozmów przez członków składów orzekających.

2) Skład osobowy członków Powiatowego Zespołu jest zgodny z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania. Kadra Powiatowego Zespołu spełnia wymogi określone w § 23 ust. 1 w zw. z § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania.

3) Powiatowy Zespół pracuje w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności zgodnie z art. 6d ustawy o rehabilitacji.

4) Tryb postępowania orzeczniczego przed Powiatowym Zespołem w Wołominie oraz procedury stosowane w tym postępowaniu budzą zastrzeżenia:

➤ Powiatowy Zespół po wpływie wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności dokonywał niezwłocznie jego weryfikacji pod względem formalnoprawnym oraz pod kątem kompletności dokumentacji medycznej oraz konieczności jej uzupełnienia, wykorzystując w tym celu specjalne druki pod nazwą „analiza wewnętrzna wniosku o wydanie orzeczenia”. Analizy formalnoprawnej dokonywał Przewodniczący Zespołu, Sekretarz lub pracownik administracyjny. Oceny pod kątem uzupełnienia o dokumentację medyczną dokonywał lekarz członek Powiatowego Zespołu wskazując, o jakie dokumenty należy uzupełnić wniosek albo określając, iż nie wymaga

on uzupełnienia o dodatkową dokumentację medyczną. Lekarz określał również specjalizację przewodniczącego składu orzekającego. Akta postępowania orzeczniczego poddane kontroli nie wskazują jednak w jaki sposób jest wyznaczany lekarz do wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Wyznaczenie lekarza do wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej nie następuje w formie pisemnej, co uniemożliwia weryfikację czynności wyznaczenia.

➤ W toku kontroli ustalono, iż Powiatowy Zespół kieruje do strony postępowania orzeczniczego zawiadomienie wskazane w § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania, dotyczącego konieczności uzupełniania dokumentacji medycznej.

➤ Analiza akt wykazała, że zawiadomienia na podstawie § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania wyznaczające termin posiedzenia składu orzekającego organ wysyła stronie bez zwrotnego potwierdzenia odbioru, co skutkuje tym, że w aktach postępowań orzeczniczych brak udokumentowania faktu doręczenia zawiadomienia stronie postępowania. W aktach sprawy brak jest również wydruku ze strony Poczty Polskiej śledzenia przesyłki, która umożliwiałaby potwierdzenie faktu doręczenia stronie we wskazanym w przepisach prawa terminie zawiadomienia. Jednocześnie nie można ustalić czy Powiatowy Zespół zawiadomienia o wyznaczonym terminie posiedzenia składu orzekającego, doręcza stronie postępowania co najmniej 7 dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia składu orzekającego zgodnie z wymogiem określonym w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania.

➤ Kontrola trybu rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności pod kątem zachowywania terminów do załatwiania spraw wskazanych w art. 35 k.p.a. wykazała, że Powiatowy Zespół nie dochowuje ustawowego jednomiesięcznego terminu do rozpoznania wniosku, wynikającego z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256, z późn. zm.) dalej „k.p.a.”. Stwierdzono, że spośród wszystkich skontrolowanych spraw o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności 71% (68 spośród 95) rozpatrzono po upływie jednomiesięcznego terminu do załatwienia sprawy określonego w art. 35 k.p.a. z winy organu. W takich przypadkach zgodnie z dyspozycją art. 36 k.p.a. oraz § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania Powiatowy Zespół zawiadamia pisemnie stronę postępowania przed upływem terminu do załatwienia sprawy o wyznaczeniu nowego terminu rozpatrzenia wniosku, wskazując przyczynę uzasadniającą niemożność

rozpatrzenia wniosku w ustawowym terminie. W nielicznych sprawach wniosek, który wpłynął do Powiatowego Zespołu został rozpatrzony w ustawowym terminie. Jednocześnie Powiatowy Zespół wydając zawiadomienia o niezafatwieniu sprawy w terminie wyznaczał zbyt odległy – ponad dwumiesięczny nowy termin do jej zafatwienia, w 7 sprawach wnioskodawcy nie zostali zawiadomieni o niezafatwieniu sprawy w terminie oraz o wyznaczeniu nowego terminu do jej zafatwienia do czego zobowiązuje przepis prawa określony w art. 36 § k.p.a. oraz § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania.

➤ W skontrolowanych 50 spośród 95 akt sprawy brak jest oryginałów zawiadomień o wyznaczonym terminie posiedzenia składu orzekającego oraz zawiadomień o niezafatwieniu sprawy w terminie i wyznaczeniu nowego terminu do jej zafatwienia. Powyższa praktyka jest nieprawidłowa, ponieważ zgodnie z procedurą administracyjną organ pozostawia w aktach sprawy jeden oryginał wytworzonego dokumentu. Zgodnie z dyspozycją art. 76 § 1 k.p.a. „Dokumenty urzędowe sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowe w ich zakresie działania stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.”

➤ Na podstawie analizy kontroli akt, wynika że w 42% spraw (40 spośród 95) Powiatowy Zespół w Wołominie nie przestrzega terminów określonych w § 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania, ponieważ orzeczenie o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności doręczane jest osobom, o których mowa w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania, po upływie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego w sprawie wydania orzeczenia.

➤ Poddane kontroli orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wysyłane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, co jest zgodne z zasadą doręczania.

➤ Wydawane przez Powiatowy Zespół orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawierają elementy zgodne z wymaganiami zawartymi w § 13 rozporządzeniu w sprawie orzekania. Uzasadnienia orzeczeń zawierają wskazanie faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione. Rozstrzygnięcia Powiatowego Zespołu w uzasadnieniach orzeczeń wyjaśniają stronie postępowania orzeczniczego motywy przyjętego stanowiska, odnosząc stan faktyczny danej sprawy do przesłanek kwalifikacji do niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności określonych w przepisach ustawy o rehabilitacji, wskazują uznane przez organ dowody oraz odnoszą się do wskazanego celu złożonego wniosku.

➤ W znacznej liczbie spraw w 68% (65 spośród 95) dokumentacja, w szczególności medyczna była nieprawidłowo potwierdzona za zgodność z oryginałem przez Powiatowy Zespół. Gromadzenie w postępowaniu orzeczniczym przez Powiatowy Zespół jako materiał dowodowy różnego rodzaju kserokopii dokumentacji, w tym dokumentacji medycznej, zamiast oryginałów, odpisów oryginałów lub uwierzytelnionych za zgodność z oryginałem, a więc w postaci nie gwarantującej jej odpowiednią wartość dowodową, tj. oryginalnej lub uwierzytelnionej za zgodność z oryginałem, w tym uwierzytelnionej zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 76a, budzi zastrzeżenia.

5) Kontrolujący wnoszą zastrzeżenia co do sposobu oceny niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności dokonywanej przez członków składów orzekających tj. przez pracowników socjalnych, doradców zawodowych, psychologów i pedagogów. Analiza pod względem merytorycznym wybranych *Ocen* wykazała, iż nie spełniają one niezbędnego wymogu kompletności, a proponowany przez specjalistę stopień niepełnosprawności lub niepełnosprawność nie zostały ustalone adekwatnie w relacji do zebranych w wywiadzie i udokumentowanych w *Ocenach* informacji. Zastrzeżenia budzą również sformułowane uzasadnienia proponowanych rozstrzygnięć nie wskazujące w każdym przypadku faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione zgodnie z przesłankami kwalifikującymi do konkretnego stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności (art. 4 ust. 1 – 3 oraz art. 4a ustawy o rehabilitacji).

Specjaliści nadal nie wypełniają *Ocen* prawidłowo, pomimo wskazania analogicznych zastrzeżeń stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej w 2017 r.

Zespół kontrolujący nie wnosi uwag co do *Ocen* sporządzonych przez lekarzy – przewodniczących składów orzekających. W przypadku wszystkich analizowanych aktach spraw dokumentacja medyczna była wystarczająca i uzasadniała zaliczenie do niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności oraz ustalone symbole przyczyn niepełnosprawności.

Podsumowując należy podkreślić, że analiza merytoryczna orzeczeń nie wykazała decyzji wydanych z rażącym naruszeniem prawa, a składy orzekające organizowane są w sposób prawidłowy.

W związku z powyższymi ustaleniami zalecam:

- 1) Prowadzenie postępowań orzeczniczych zgodnie z terminami załatwiania spraw wynikających z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- 2) Zapewnienie zgodności trybu postępowania w sprawie orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności z § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia poprzez wyznaczenie przez Przewodniczącego Powiatowego Zespołu lekarza do wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą, z zachowaniem formy pisemnej. Dokumentowanie ww. wskazanych czynności umożliwi wypełnianie druku *Karta obiegowa wniosku* wprowadzona w SI EKSMOoN.
- 3) Dokumentowanie doręczenia stronom postępowania wszelkiego rodzaju zawiadomień stosowanych w procedurze orzeczniczej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru zgodnie z przepisami zawartymi w ww. rozporządzeniu.
- 4) Gromadzenie w aktach spraw postępowania orzeczniczego materiału dowodowego, w szczególności dokumentacji medycznej, w postaci gwarantującej jej odpowiednią wartość dowodową, tj. oryginalną lub prawidłowo uwierzytelnioną za zgodność z oryginałem, zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 76a k.p.a. Gromadzenie oryginałów wytworzonych dokumentów urzędowych zgodnie z dyspozycją art. 76 § 1 k.p.a.
- 5) Podniesienie jakości orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez wydawanie orzeczeń w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności przez psychologów, pedagogów, doradców zawodowych i pracowników socjalnych, poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
 - przestrzeganie standardów w zakresie kwalifikowania do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności;
 - rzetelne i wyczerpujące merytorycznie wypełnianie druków ocen;
 - precyzje i obiektywizmu w opisie występowania dysfunkcji orzekanej osoby, warunkujących trudności w samodzielnym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych;

- trafność w odniesieniu do treści sporządzonej oceny, kwalifikacji do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności lub odmowy takiej kwalifikacji;
 - formułowanie uzasadnień dokonanej kwalifikacji w aspekcie obowiązujących standardów orzeczniczych, w zakresie kwalifikowania do osób niepełnosprawnych lub stopnia niepełnosprawności.
- 6) obowiązkowy udział członków Zespołu, których jakość wypełnianych *Ocen* budziła zastrzeżenia kontrolujących, w szkoleniach doskonalących realizowanych przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: „Kierownik podmiotu kontrolowanego, w terminie wyznaczonym w wystąpieniu pokontrolnym, zawiadamia organ upoważniony do kontroli o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.” W związku z powyższym proszę o przedstawienie stosownych informacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że treść niniejszego wystąpienia pokontrolnego, ogłoszona zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, na stronie internetowej: bip.mazowieckie.pl.

Z up. Wojewody Mazowieckiego
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności

Marzena Tazbir-Kowalczyk
/podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Pan Adam Lubiak
Starosta Wołomiński